

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาในการตรวจจดหมายผู้ต้องขัง
ชื่อผู้เขียน	ปิยะมิตร บุญนำพา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรรณภักดิ์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การตรวจจดหมายผู้ต้องขัง ถือเป็นมาตรการรักษาความปลอดภัยของเรือนจำอย่างหนึ่ง เพื่อป้องกันมิให้มีการนำส่งสิ่งของที่ผิดกฎหมายจากและถึงผู้ต้องขังในเรือนจำ หากเป็นจดหมาย หรือเรื่องเกี่ยวกับการร้องทุกข์ ถวายฎีกา หรือการติดต่อกับทนายความเกี่ยวกับการต่อสู้คดี ห้ามมิให้มีการตรวจจดหมายฉบับดังกล่าว และการรักษาความปลอดภัยของเรือนจำเกี่ยวกับการตรวจจดหมายผู้ต้องขัง ส่งผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์บางประการของผู้ต้องขัง เนื่องจากพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 และกฎกระทรวงซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ดังกล่าว ปัจจุบันยังมีได้มีบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการตรวจจดหมายของผู้ต้องขังใช้บังคับแต่อย่างใด ปัญหาในเรื่องนี้มีข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งเป็นแนวทางที่ประชาคมโลกได้ช่วยกันคิดค้นและสร้างขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องขัง ประกอบกับประเทศไทยจะใช้เป็นแม่แบบหรือแนวทางออกกฎหมายภายในประเทศ หรือกำหนดแนวทางในการบังคับโทษจำคุกก็สามารถทำได้อย่างมีมาตรฐานสากลและในหลายประเทศ อาทิ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี อังกฤษ สหรัฐอเมริกา สหพันธรัฐออสเตรเลีย และญี่ปุ่น ทุกประเทศต่างให้ความสำคัญในเรื่องนี้ โดยได้มีการจัดหมวดหมู่ไว้ในรูปของกฎหมายเป็นพิเศษแล้ว เพื่อเป็นกรอบและหลักประกันในการปฏิบัติต่อจดหมายของผู้ต้องขังให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีมาตรฐานเดียวกัน

วิทยานิพนธ์นี้ ใช้การศึกษาวิจัยเอกสาร โดยการค้นคว้าจากแนวคิด ทฤษฎี กฎหมายและคำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับของกรมราชทัณฑ์ที่เกี่ยวกับการตรวจจดหมายผู้ต้องขัง เพื่อศึกษาวิเคราะห์ว่าผู้ต้องขังได้รับสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารผ่านทางจดหมายหรือได้รับผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ต้องขังอย่างไร และเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการตรวจจดหมายผู้ต้องขังได้รับความคุ้มครองตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือไม่

จากการศึกษาพบว่า งานราชทัณฑ์ของประเทศไทยในเรื่องที่เกี่ยวกับการตรวจจดหมายของผู้ต้องขัง มีความสอดคล้องกับหลักการของหลายประเทศที่มีความเป็นสากล หรือสอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศบางประการ กล่าวคือผู้ต้องขังจะได้รับสิทธิและเสรีภาพในกรณีประสงค์ที่จะส่งจดหมายถึงผู้ตรวจการแผ่นดินหรือการร้องทุกข์ การยื่นเรื่องราวและการถวายฎีกาต่อหน่วยงานใด ๆ ของรัฐ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานเรือนจำตรวจจดหมายของผู้ต้องขังเหล่านั้น แต่ในความไม่สอดคล้องคือ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจจดหมายผู้ต้องขังที่ผู้ต้องขังใช้สำหรับติดต่อสื่อสารกับบุคคล หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ภายนอกเรือนจำ กรมราชทัณฑ์ก็หาได้ยึดหลักปฏิบัติตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์หรือกฎกระทรวง ซึ่งถือเป็นกฎหมายเฉพาะแต่อย่างใดไม่ แต่กรมราชทัณฑ์กลับไปยึดหลักปฏิบัติโดยเคร่งครัดตามคำสั่งเป็นหนังสือซึ่งเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าหนังสือสั่งการมิได้มีลำดับชั้นแห่งคำสั่งขึ้นอยู่กับอยู่ในฐานะเทียบเท่ากับกฎหมายแต่อย่างใด

เมื่อกฎหมายเกี่ยวกับการราชทัณฑ์ ยังไม่มีบทบัญญัติถึงการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารผ่านทางจดหมาย และยังไม่ไม่มีบทบัญญัติใด ๆ กำหนดอำนาจและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการตรวจจดหมายผู้ต้องขังด้วยเช่นกัน จึงส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขัง และส่งผลทำให้เจ้าหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ผู้ทำหน้าที่ตรวจจดหมายผู้ต้องขังถูกผู้ต้องขังร้องเรียนตลอดมา สาเหตุหลักสืบเนื่องมาจากยังไม่มีกฎหมายเพื่อนำมาใช้เป็นบรรทัดฐานในการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของแต่ละฝ่ายไว้เป็นการเฉพาะอย่างชัดเจน

ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า เมื่อสิทธิในการติดต่อสื่อสารของผู้ต้องขังถือเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งและเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่ผู้ต้องขังพึงมี หากมีการล่วงละเมิดต่อสิทธิดังกล่าวแล้วย่อมจะต้องได้รับการรับรองและคุ้มครองโดยกฎหมาย ซึ่งการรักษาสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่รัฐควรให้ความสนใจ โดยเฉพาะในขั้นตอนสุดท้ายของระบบกระบวนการยุติธรรมคือ ระบบของงานราชทัณฑ์ จึงต้องให้ความสำคัญเป็นกรณีพิเศษว่ามีการกระทำใด ๆ อันเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ต้องขังหรือไม่ เนื่องจากงานราชทัณฑ์นั้นเป็นการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ซึ่งยากต่อการตรวจสอบจากองค์กรหรือหน่วยงานและสังคมภายนอก ประกอบกับการที่ผู้ต้องขังได้มีโอกาสใช้จดหมายเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น โดยไม่รู้สึคว่าตนมีปมด้อยหรือไม่ได้สูญเสียเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกเรือนจำ ยังเป็นการเพิ่มความคาดหวังว่าผู้ต้องขังจะกลับตัวใหม่ได้มากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ในการตรวจจดหมายผู้ต้องขังจึงสมควรบัญญัติให้เป็นกฎหมายไว้ใช้บังคับ เพื่อก่อให้เกิดหลักประกันว่า กรมราชทัณฑ์ได้มีการจัดการและดำเนินการตรวจจดหมายผู้ต้องขัง ถูกต้องตามกฎหมายเทียบเท่าระดับสากลแล้ว รวมทั้งเพื่อที่จะได้มีความสอดคล้องกับข้อกำหนด มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังแห่งองค์การสหประชาชาติด้วย

Thesis Title	The Problem Concerning the Inspection of Prisoner's Letters
Author	Piyamit Boonnumpa
Thesis Advisor	Asst. Prof. Dr. Thanee Vorapatr
Department	Law
Academic Year	2014

ABSTRACT

The inspection of prisoners' letters regards as one of the prison's security measures in order to prevent someone from bringing illegal things to or from the prisoners in jail. If they are the letters, petitions, or the lawyer's communication about the litigation, it was not allowed to inspect those letters as well as the prison's securities about the inspection of prisoners' letters have an effect on some advantages of the prisoners as Corrections Act, 2479 (1936) and Ministerial Regulations issued by virtue of section 58 of Corrections Act, 2479 (1936) as stated. At present, it still does not have any enforcement on the provision of the inspection of prisoners' letters. This problem has the Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners of the United Nation, which was the way that the global community has helped to create and evolve this standard in order to protect the prisoners' human rights as well as their human dignity and any countries wish to use this standard as their model or use as the guidelines for issuing national law or can be prescribed the way on imprisonment sentence with international standard and in many countries such as Federal Republic of Germany, England, United States of America, Common Wealth of Australia and Japan, every countries to see this matter as important by classifying all these in form of special law in order to be pattern and security for the treatment of prisoners' letters as suitability and standardization.

This thesis employs the documentary research method by searching from the concepts and theories of law, as well as rules and regulations of the Department of Corrections that concern the inspection of prisoner's letters in order to analyze if the prisoners have the fundamental rights and freedoms about communication via letters or how to be affected on the prisoners' advantages and the corrections officer who perform the duty of the inspection of prisoners' letters and whether it has got the protection according to the legislation.

The research findings found that corrections work of Thailand concerning the inspection of prisoners' letters was consistent with some principles in many international countries and international obligation, that is to say the prisoners have got the rights and freedoms in case of requiring on sending the letter to the ombudsman, or the complaints, filing the complaints and the petitions to any administrative agency, to be disallowed the prison officers inspected those prisoners' letters but for inconsistency were the guidelines for the inspection of prisoners' letters which the prisoners used for communication with the people, agencies or any organization outside the prison. Department of Corrections has never held to the legality's principles according to Corrections Acts or Ministerial Regulations that is treated as specific law, but Department of Corrections turned to hold the strict treatment according to the written order as to be known that the letter of order has not any hierarchy of execution stood equivalent to the law anyway.

As the law regarding penal administration still has not any legal provision on the protection of prisoners' rights and freedoms concerning the communication via the letters and still has not any legal provision provided the power and duty of the officers who related to the inspection of prisoners' letters as well so it caused some violation of the prisoners' rights and freedoms and lead to the correctional officers for the inspection of prisoners' letters were being consistently complained about by the prisoners. The main reason is due to there is not any law to be used as a standard for particularly and clearly providing each sector's rights and duties.

The author is of opinion that, as the rights of the prisoners' communication becomes another fundamental human rights as well as to be the standard minimum that the prisoners to be allowed. If there is any violation of the rights as stated, of course it will get an assurance and protection by the law. The protection of human rights in process of judgment is one of problem that the government should focus on as well. Particularly, in the last process of the judgment system that is the correctional work system, it should be emphasized this work as a special case that whether there are any actions violating the prisoners. Due to the correctional work as the officers' function in the area, it is not easy for inspection from the organization or institutes and external society. The prisoners have a chance to use the letters as a communication tools with other people by no one thinking that they are the defected person and have not lost communication with other people. Besides, it can be a raise of prisoners' expectation for reforming themselves.

Therefore, the inspection of prisoners' letters should be enacted as the law in order to be a social security that the Department of Corrections has conducted and preceded for inspection of prisoners' letters by lawful equivalent to international law, including being consistent with the Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners of the United Nation.